

צמחים ותיקים בגינה מודרנית

כתבו נורית לוי, מורן גבעון*
צילם דורון אמבר

בבית ישן ברמת אפעל, שעבר תהליך של שיפוץ ותכנון מחודש של הגינה, נשמרו הצמחים הוותיקים לצד צמחים חדשים שנשתלו, שגם נכנסים תחת ההגדרה של "ותיקים", תוך הקפדה לקיים את ההנחיה העיקרית של בעלת הבית: בלי צמחים פורחים...

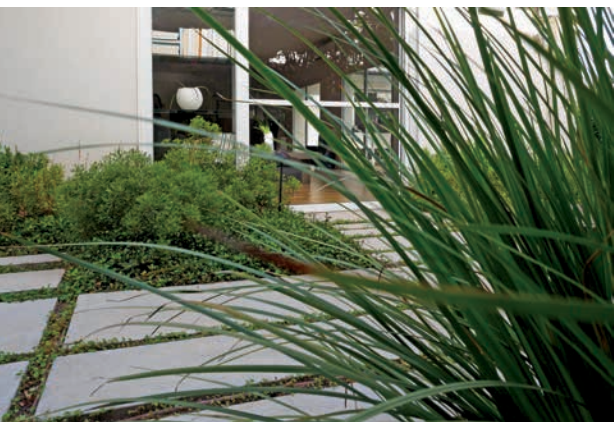
הבית של רינת ושמוליק נמצא באזור הוותיק של רמת אפעל והמגרש עליו הוא בנוי גודלו כחצי דונם. במקור, הקיפה אותו גינה אופיינית לבית שנבנה בשנות ה-70: דשא בחזית, דשא מאחור, גדר חיה ושביל גישה ישר ופשוט. לאחר מספר שנים של מגורים במקום ושיפוץ אחד משמעותי של הבית החליטו בעליו לתכנן מחדש את גינתם וכן לבצע מספר שינויים בבית. הרעיון היה להיכנס לתהליך שיפוץ משולב של הגינה והבית על מנת שלא לפגוע בגינה החדשה שתוקם וכן להשתמש באותם בעלי המקצוע שיעבדו בבית גם לביצוע עבודות הקשורות בגן (חשמלאי, אינסטלטור, קבלן ועוד).

נפגשו אהה"צ אחד עם בעלי הבית ועם מתכננת הגינה – מורן גבעון, לשמוע מהם על השיפוץ, על בחירת צמחים ותהליך העבודה המשותף. רינת, העוסקת בעיצוב

הקריסה, הבריכה והאלון. חדש וישן משתלבים

דק ופיטוספורום יפני ננסי

דיאטס דו-גוני במבט אל הבית

^

v

גן הכניסה. בטון מסורק ומרקמים של ירוק

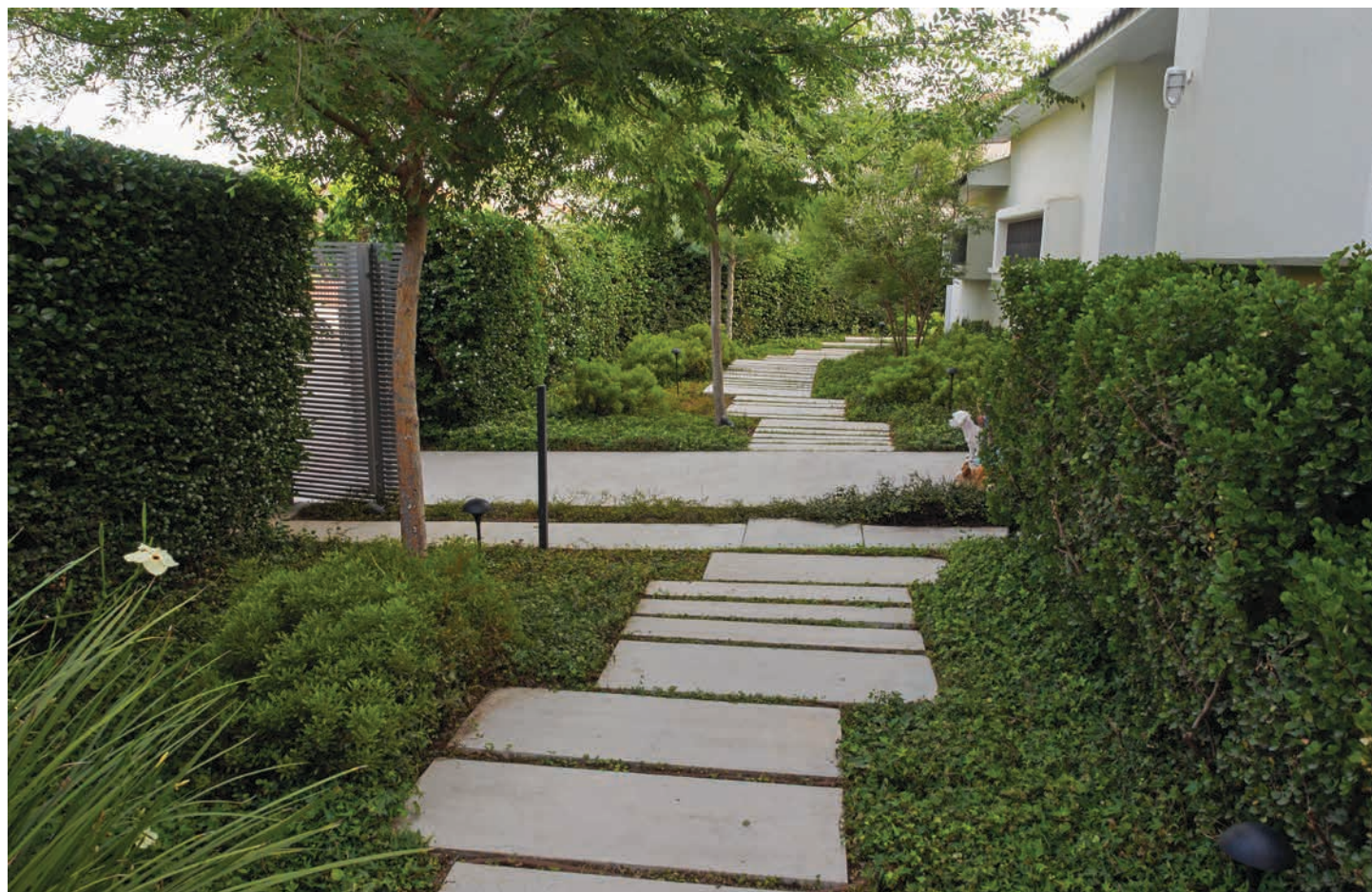
סיפרה שהיא התאהבה בבית בגלל היותו באזור הוותיק של רמת אפעל ולכן חשוב היה לה גם בתהליך השיפוץ לשמור על התאמת הבית לסביבה כך שלא יבלוט בנוף המקומי. "שיראה פשוט אבל לא פשוט..."

לאחר שנפגשו עם כמה מתכננים, המשימה הוטלה על גבעון היות ולתחושתם היא היתה המתאימה ביותר לטנגו המשולש, לבצע את מלאכת התכנון ולהגשים את הציפיות שלהם, תחושה שהתבררה בסופו של התהליך כנכונה. גבעון: "בעלי הבית היו מעורבים מאוד בתהליך התכנון, הם ידעו איך הם רוצים שהבית והגינה יראו והעבירו לי את הציפיות שלהם לגבי סגנון העיצוב הנופי וסוג הצמחיה המועדף עליהם. הייתי מעין 'כלי' עבורם, במובן החיובי, כמו צינור שאליו הם העבירו את המידע מצד אחד ובצד השני קיבלו תכנית וגינה בהתאם".

אך לא רק לגבי הסגנון הכללי של הגינה היתה לבעלי הבית עמדה ברורה, אלא גם לגבי אופי הצמחיה – מה רוצים שיהיה ובעיקר מה לא רוצים שיהיה בגינה. רינת מספרת על שני עקרונות שהיא העבירה לגבעון: האחד – שמכל חלון ניתן יהיה לראות עץ או חלק מעץ, והבקשה השנייה – "אני אוהבת ירוקים במגוון צבעים ומרקמים ולא אוהבת פרחים ולכן לא רציתי גינה צבעונית... זה תהליך שקרה לי עם השנים. באביב ראיתי פתאום שפורחים בגינה פרחים סגולים, התקשרתי מיד למורן ושאלתי אותה השתגעת? היא הסבירה שזו פריחה חולפת של וינקה גדולה (מזור) שנשתלה בגינה. יצאתי ותלשתי את כל הפרחים מהשיח..."

התלבטות נוספת שהשפיעה משמעותית על תכנון הגינה היתה ההחלטה האם להקים בריכת שחייה ואם כן, מה יהיה מיקומה. תכנון של גינה עם בריכה שונה מאוד מגינה ללא בריכה במיוחד בחצר ששטחה מצומצם. בסופו של דבר הוחלט על הקמת בריכה שמיקומה התייחס לבית ולפתחיו, לעץ אלון התבור הוותיק שהיה בגינה, לכיווני השמש ועוד...

החלק החשוב בגינה הם העצים. אלון התבור שהיה חלק מרכזי מהגינה הקיימת ושאליו התווספו עצים חדשים: אולמוס קטן-עלים, מילה סורית, פודוקרפוס גדול-עלים ושיח אברהם מצוי

צמחיה – מה נשאר ומה נוסף

גם בנושא הצמחיה היתה התלבטות: אלו מהצמחים המקוריים להשאיר, אלו להוציא ואלו צמחים חדשים ישתלבו עם התכנון החדש ועם הצמחים הקיימים. בסופו של דבר הורכבה "נבחרת" – רשימת צמחים לא גדולה שכללה הן צמחיה שכבר היתה קיימת בגינה: אלו התבור, היביסקוס סיני וקריסה גדולת פרי כגדר חיה, והן צמחים חדשים שרובם מוגדרים כ"ותיקים", או כאלו שהם "ותיקים" ברוחם ובמראם ובעלי מרקם מעניין – כל זאת על מנת ליצור אווירה של פשטות ונינוחות.

ראוי לציין שהשימוש בחלק מהצמחים הוותיקים חזר לאופנה, והם הצמחים העדכניים של היום. חוזרים לצמחים עמידים, שהוכיחו את עצמם לאורך שנים ושמתיימים למגמות החדשות: אחזקה נמוכה, חסכניים במים, בעלי מראה טוב בכל ימות השנה וקצב גידול איטי. חשוב גם לציין שההחלטה להשאיר את ההיביסקוס והקריסה היתה למרות היותם פורחים...

אולם, אין ספק שהחלק החשוב בגינה הם העצים. אלו התבור שהיה חלק מרכזי מהגינה הקיימת ושאליו התווספו עצים נוספים – זוג עצי אולמוס קטן-עלים, זוג עצי מילה סורית, פודוקרפוס גדול-עלים ושיח אברהם מצוי.

גבעון מוסיפה את נקודת המבט שלה בבחירת עצים: "אני מעדיפה לרכוש במשתלות עצים בגודל 8 – גודל בינוני-קטן – היות ועצים בגודל זה מגיעים כשהם כבר מאוקלמים בשק השתילה (אך יש לוודא זאת!). הם חיוניים ומוכנים לשתילה ולהשרשה מידית

פינת תבלינים ושולחן פינג-פונג

זעתר במיכל עגול ולבן

שיח אברהם מצוי במבט לכניסה

הכניסה אל הבית

מבט אל הבריכה מפינת הישיבה

בנושא הצמחיה היתה התלבטות: אלו מהצמחים המקוריים להשאיר, אלו להוציא ואלו צמחים חדשים ישתלבו עם התכנון החדש ועם הצמחים הקיימים

למרות השטח המצומצם, יש בגינה תחושה של מרחב. התכנון יצר שלוש פינות באותו תא שטח, עם קשר עין בין האחת לשנייה: פינת ישיבה ביציאה מהבית, עוד אזור ישיבה מתחת לאלון וליד הבריכה, ופינת שולחן הפינג פונג.

אחזקה

הגינה מוגדרת כגינה באחזקה נמוכה וחסכנית במים. נדרשים מעט גיזומים של העצים בשנים הראשונות (פעם בשנה בסוף החורף), וחלק מהצמחים דורשים גיזום קל פעם בחודש-חודשיים עם מזמרה. הדשא כמובן הלך ולא שב...

לסיכום

כל דרי הבית אוהבים את הגינה החדשה ואת הבריכה שאליה הם נכנסים כדי לצנון עצמם בימי הקיץ החמים. הם מארחים בגינה, מטפחים אותה והיא הפכה להיות חלק מאד משמעותי בחייהם.

רינת מסכמת את תהליך הקמת הגינה: "זה היה תהליך תכנוני טוב אותו הוביל צוות של 3 אנשים: מורן בתכנון עם הידע והוויזין על הצמחיה והחומרים, שמוליק שהוא פרויקטור מעולה שהצליח להביא את הדברים לידי ביצוע – עם חברת גן אדן ואני שהבאתי את החזון העיצובי". ❖

* מורן גבעון – עיצוב גנים בנוף

מיריקה אלונית ומרקמים של צמחים וחומר